

PM 2006 RI (Dnr 113-2285/2006)

Uppföljning av budget 2006 – Tertiärrapport 1 – Delårsbokslut per den 30 april 2006 med helårsprognos jämfört med budget

Idrottsnämnden: Hemställan om godkännande av inriktningsbeslut för anläggande av konstgräsplan på Knutby bollplan (dnr 328-1320/2006)

Idrottsnämnden: Hjulstahallen, genomförandebeslut avseende nybyggnad av idrottshall (dnr 328-2330/2006)

Socialtjänstförvaltningen: Inventariemedel avseende Älvsjö referensboende, hemställan om medel ur medelsreserven för hemlösa (dnr 325-1472/2006)

Fastighets- och saluhallsnämnden: Avskrivning av hyresskuld, begäran om täckning (dnr 302-2131/2006)

Kulturnämnden: Förslag om investering/reparationsstöd till samlingslokaler, hemgårdar och kommunövergripande verksamheter (dnr 109-1906/2006)

Norrmalms stadsdelsnämnd: Begäran om budgetjustering för slutförande av upprustning av Vasaparken (dnr 328-2039/2006)

Skärholmens stadsdelsförvaltning: Hemställan om beställarstöd och medel till grundskoleinventarier för Lillholmsskolan (dnr 308-2061/2006)

Skärholmens stadsdelsförvaltning: Hemställan om budgetmedel för beställarstöd för skollokaler i inriktningsärende för Lillholmsskolan och Söderholmsskolan (dnr 308-4595/2005)

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Redovisningen av delårsrapport 1 2006 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för minskade nettokostnader med 34,7 mnkr. Medlen tillförs *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande* i 2006 års budget.
3. Kommunfullmäktige m.m. medges budgetjustering för minskade nettokostnader med 64,8 mnkr. Medlen tillförs *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* i 2006 års budget.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 68,5 mnkr. Finansieringen sker genom att omdisponera för ändamålet avsatta medel under *Kommunfullmäktige m.m.* i 2006 års budget.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 138,6 mnkr. Finansieringen sker genom att ta i anspråk i tidigare bokslut avsatta medel.

6. Finansförvaltning medges budgetjustering för ökade kostnader om 7,0 mnkr, till följd av reglering för hyresgästanpassning avseende särskolan Mockasinen. Finansiering sker inom finansförvaltningen genom ianspråktagande av minskade kostnader för arbetsgivaravgifter med 7,0 mnkr.
7. Finansförvaltning medges budgetjustering om 10,0 mnkr för ianspråktagen minskad kostnad avseende pensionsåtaganden. Finansiering sker under punkt 2.
8. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 339,0 mnkr för redovisade omslutningsförändringar.
9. Hemställan om godkännande av inriktningsbeslut för anläggande av konstgräsplan på Knutby bollplan (dnr 328-1320/2006) avslås med motivering att frågan behandlades i Bokslut 2005 för Stockholms stad med verksamhetsberättelse (dnr 123-1018/2006).
10. Hemställan om godkännande av Hjulstahallen, genomförandebeslut avseende nybyggnad av idrottshall (dnr 328-2330/2006):
  - 10.1 Genomförande av nybyggnad av idrottshall i anslutning till Hjulstaskolan godkänns. Finansiering om 3,5 mnkr år 2006 sker inom ramen för Stadsdelsförnyelsen.
  - 10.2 Finansiering för nybyggnad av idrottshall i anslutning till Hjulstaskolan med investeringsutgift om 11,0 mnkr får beaktas i samband med upprättande av budget 2007.
11. Hemställan om budgetmedel för beställarstöd för skollokaler i inriktningsärendet gällande Lillholmskolan och Söderholmskolan (dnr 308-4595/2005) avslås med hänvisning till vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
12. Skärholmens stadsdelsnämnds begäran om avveckling av resultatenheten Vårbergs sjukhem godkänns.
13. De nämnder som uppvisar underskott uppmanas att vidta åtgärder för att eliminera dessa.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Bakgrund

Staden har sen 2003 övergått från kvartalsrapporter till tertialrapporter för uppföljning av verksamheter och ekonomi. Införandet av tertialrapporter ökar kravet på att månadsrapporterna utgör ett effektivt instrument för att tidigt upptäcka avvikelser mot budget. Genom en effektiv månadsrapportering kommer tertialrapporterna i första hand inte att vara till för att identifiera avvikelser, utan snarare för att följa upp vidtagna åtgärder.

Ärendet

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av budget 2006 ska stadens nämnder upprätta årets första delårsbokslut per den 30 april med helårsprognos jämfört med budget och senast den 22 maj 2006 inlämna denna till kommunstyrelsen. Stadsledningskontoret har analyserat samtliga nämnders rapporter.

Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjusteringar med 49,6 mnkr för minskade nettokostnader för driftverksamheten, samt ökade kostnader för internränta med 0,1 mnkr och minskade kostnader för avskrivningar 0,5 mnkr. Medlen finansieras genom att ta i anspråk avsatta medel i tidigare års bokslut med 138,6 mnkr för stimulansbidrag till bl.a. äldreboenden och för ny- och ombyggnad av gruppboenden för personer med fysiskt och psykiskt funktionsnedsättning samt förskolor. Central medelsreserv 2 tillförs 34,7 mnkr för minskade nettokostnader. Ökade kostnader för internränta med 0,1 mnkr regleras mot Finansförvaltningen. Budgetjustering för minskade kostnader för pensionsåtagande om 10,0 mnkr regleras mellan Finansförvaltningen och Central medelsreserv. Därutöver har omfördelning av centralt avsatta medel under Kommunfullmäktige m.m. skett med 68,5 mnkr.

Tertialrapport och delårsrapport 1 per den 30 april 2006

Utfallet för perioden innebär ett positivt resultat om 4 781,4 mnkr, vilket är en förbättring av resultatet jämfört med motsvarande period år 2005 med 126,2 mnkr exklusive realisationsvinst. I resultatet ingår extraordinära intäkter till följd av koncernintern aktieförsäljning av minoritetsposter i stadens bolag till Stockholm Stadshus AB om 4 168,5 mnkr. Verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar uppgår till 8 965,8 mnkr, vilket innebär en ökning med 2,1 % jämfört med föregående år.

Helårsprognosen visar ett underskott för staden med 19,7 mnkr jämfört med budget. Detta är en förbättring med 69,8 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 för 2005 och en förbättring med 94,1 mnkr jämfört med utfallet i verksamhetsberättelse för 2005. Verksamheten redovisar ett prognostiserat nettoöverskott om 1,9 mnkr för driftverksamheten efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar. Detta är en förbättring med 116,9 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 för 2005 och en förbättring med 137,9 mnkr jämfört med verksamhetsberättelse för 2005.

Mina synpunkter

De senaste prognoserna pekar på en fortsatt återhämtning på arbetsmarknaden i Stockholmsregionen och det är glädjande. Den positiva bilden förstärks av att antalet lediga platser fortsätter att öka och att varslen minskar. Under året har också flera konjunkturrapporter, baserade på 2005 års utveckling, visat på en vändning till en bättre utveckling för Stockholmsregionen, exempelvis handelskammarens konjunkturbarometer för Stockholms län. Enligt handelskammarens Stockholmsbarometer för kvartal 1 2006 så håller konjunkturuppgången i sig och förväntningarna är betydligt högre än rikets.

Den starka ekonomiska utvecklingen i Stockholm under det senaste året i kombination med en effektiv ekonomistyrning, leder till att stadens ekonomi är mycket god. Utfallet för perioden innebär ett positivt resultat om 613 mnkr, vilket är en klar förbättring i jämförelse med förra året. Kostnadsutvecklingen är under kontroll och vi ser att verksamhetens nettokostnader endast ökat med 2,1 %, jämförelse med föregående år.

Samtidigt ökar skatteintäkterna med 3,3 %. Sjunkande kostnader för försörjningsstödet är ytterligare ett tecken på att det ekonomiska läget fortsätter att förbättras.

Majoriteten har visat att verksamhetsutveckling och god ekonomisk hushållning går hand i hand. Det arbetssättet kommer att fortsätta under 2006. Tertialrapporten visar att vi klarar våra prioriterade mål.

Majoriteten har valt att fortsätta satsningen på barn och unga. Vi har prioriterat dessa verksamheter under hela mandatperioden. Den genomsnittliga barngruppen i stadens förskolor består nu av 15,5 barn, en minskning med 1,4 barn sedan tertialrapport 1 för 2003, som är det första mätillfället. Barngrupperna kommer att minska ytterligare under den närmaste tiden, inte minst tack vare majoritetens mycket ambitiösa utbyggnad av förskolor och målet om att minska barngrupperna men 2 barn per grupp är inom räckhåll inför nästa tertialrapport.

Staden har under mandatperioden arbetat mycket framgångsrikt med att nå målet om 20 000 påbörjade lägenheter under mandatperioden. Under det första tertialet har det fattats beslut om markanvisningar för byggande av 1 048 lägenheter. Av dessa är ca 30 % hyresrätter. Under perioden januari 2003 t.o.m. april 2006 har därmed 21 779 bostäder markanvisats. Under årets första kvartal påbörjades byggandet av 1 200 bostäder och cirka 30 % av dem är hyresrätter. Mellan 1 januari 2003 och 31 mars 2006 har därmed totalt 9 545 bostäder påbörjats. Räknas därtill de ombyggnader som påbörjats, dvs. konvertering av lokaler, kontor och liknande till bostäder, blir siffran 12 177 bostäder. Jag kan med stolthet konstatera att majoriteten har genomfört det mest ambitiösa bostadsbyggnadsprogrammet sen mitten 1970-talet.

Under innevarande period har staden påbörjat ett försök med miljöavgifter/trängselskatter, inom ramen för Stockholmsförsöket. Genast uppstod en kraftig minskning av trafiken och en stor förbättring av framkomligheten. Trafikminskningen var under tertialen 22-25%. Tekniskt har försöket fungerat bra. Stadens kostnader ersätts fullt ut av staten.

Jag vill också nämna att staden medverkar i ett antal större investeringsprojekt som syftar till att utveckla infrastrukturen och till att skapa långsiktigt hållbara trafiklösningar. För Klarastrandsleden utreder trafiknämnden olika utbyggnadsalternativ inklusive tunnelförläggning. Inom samlingsbegreppet nord-sydaxeln ingår en rad projekt som syftar till att öka trafiksäkerheten och framkomligheten genom Stockholm. I projektet ingår reparation och utveckling av Söderledstunneln, Klaratunneln, Blekholmstunneln, Centralbron och Tegelbacken samt införande av ett trafikstyrsystem. I samband med stadens inriktningsbeslut för ombyggnad av E18 har staden tagit initiativ till överdäckning på delar av sträckan förbi Tensta och Rinkeby. Förhandlingar mellan staden och Vägverket har påbörjats med syfte att teckna ett genomförandeavtal. I maj 2006 undertecknades ett samarbetsavtal, som reglerar det fortsatta arbetet med Citybanan, mellan Banverket, landstinget och Stockholms stad.

På miljöområdet har kommunstyrelsen beviljat 1,1 mdkr till projekt inom Miljömiljarden. Av dessa går 768,7 mnkr till projekt inom stadsdelsnämnderna och facknämnderna. Resterande medel avser beslutade projekt som är organiserade under Stockholms Stadshus AB. Staden har även inlett en omfattande kampanj för att påverka allmänheten att ta ansvar för en ren stad, med en bred uppslutning av stadens förvaltningar och bolag samt externa aktörer som t.ex. Sveriges Hotell och Restaurangföretagare, SL och fastighetsägarsammanslutningar.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Redovisningen av delårsrapport 1 2006 för Stockholms stad godkänns.

2. Nämnderna medges budgetjustering för minskade nettokostnader med 34,7 mnkr. Medlen tillförs *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande* i 2006 års budget.
3. Kommunfullmäktige m.m. medges budgetjustering för minskade nettokostnader med 64,8 mnkr. Medlen tillförs *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* i 2006 års budget.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 68,5 mnkr. Finansieringen sker genom att omdisponera för ändamålet avsatta medel under *Kommunfullmäktige m.m.* i 2006 års budget.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 138,6 mnkr. Finansieringen sker genom att ta i anspråk i tidigare bokslut avsatta medel.
6. Finansförvaltning medges budgetjustering för ökade kostnader om 7,0 mnkr, till följd av reglering för hyresgäst Anpassning avseende särskolan Mockasinen. Finansiering sker inom finansförvaltningen genom ianspråktagande av minskade kostnader för arbetsgivaravgifter med 7,0 mnkr.
7. Finansförvaltning medges budgetjustering om 10,0 mnkr för ianspråktagen minskad kostnad avseende pensionsåtaganden. Finansiering sker under punkt 2.
8. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 339,0 mnkr för redovisade omslutningsförändringar.
9. Hemställan om godkännande av inriktningsbeslut för anläggande av konstgräsplan på Knutby bollplan (dnr 328-1320/2006) avslås med motivering att frågan behandlades i Bokslut 2005 för Stockholms stad med verksamhetsberättelse (dnr 123-1018/2006).
10. Hemställan om godkännande av Hjulstahallen, genomförandebeslut avseende nybyggnad av idrottshall (dnr 328-2330/2006):
  - 10.1 Genomförande av nybyggnad av idrottshall i anslutning till Hjulstaskolan godkänns. Finansiering om 3,5 mnkr år 2006 sker inom ramen för Stadsdelsförnyelsen.
  - 10.2 Finansiering för nybyggnad av idrottshall i anslutning till Hjulstaskolan med investeringsutgift om 11,0 mnkr får beaktas i samband med upprättande av budget 2007.
11. Hemställan om budgetmedel för beställarstöd för skollokaler i inriktningsärende gällande Lillholmsskolan och Söderholmsskolan (dnr 308-4595/2005) avslås med hänvisning till vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
12. Skärholmens stadsdelsnämnds begäran om avveckling av resultatenheten Vårbergs sjukhem godkänns.
13. De nämnder som uppvisar underskott uppmanas att vidta åtgärder för att eliminera dessa.

Stockholm den 1 juni 2006

ANNIKA BILLSTRÖM

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Bakgrund

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av budget 2006 ska stadens nämnder upprätta årets första delårsbokslut per den 30 april med helårsprognos jämfört med budget och senast den 22 maj 2006 inlämna denna till kommunstyrelsen. Stadsledningskontoret har analyserat samtliga nämnders rapporter.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 23 maj 2006 har följande lydelse.

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande (specifikation till beslutsklämmor se bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande)

1. Redovisningen av delårsrapport 1 2006 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för minskade nettokostnader med 34,7 mnkr. Medlen tillförs *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande* i 2006 års budget.
3. Kommunfullmäktige m.m. medges budgetjustering för minskade nettokostnader med 64,8 mnkr. Medlen tillförs *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* i 2006 års budget.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 68,5 mnkr. Finansieringen sker genom att omdisponera för ändamålet avsatta medel under *Kommunfullmäktige m.m.* i 2006 års budget.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 138,6 mnkr. Finansieringen sker genom att ta i anspråk i tidigare bokslut avsatta medel.
6. Finansförvaltning medges budgetjustering för ökade kostnader om 7,0 mnkr, till följd av reglering för hyresgästpassning avseende särskolan Mockasinen. Finansiering sker inom finansförvaltningen genom ianspråktagande av minskade kostnader för arbetsgi-varavgifter med 7,0 mnkr.
7. Finansförvaltning medges budgetjustering om 10,0 mnkr för ianspråktagen minskad kostnad avseende pensionsåtaganden. Finansiering sker under punkt 2.
8. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 339,0 mnkr för redovisade omslutningsförändringar.
9. Hemställan om godkännande av inriktningsbeslut för anläggande av konstgräsplan på Knutby bollplan (dnr 328-1320/2006) avslås med motivering att frågan behandlades i Bokslut 2005 för Stockholms stad med verksamhetsberättelse (dnr 123-1018/2006).
10. Hemställan om godkännande av Hjulstahallen, genomförandebeslut avseende nybyggnad av idrottshall (dnr 328-2330/2006):
  - 10.1 Genomförande av nybyggnad av idrottshall i anslutning till Hjulstaskolan godkänns. Finansiering om 3,5 mnkr år 2006 sker inom ramen för Stadsdelsförnyelsen.
  - 10.2 Finansiering för nybyggnad av idrottshall i anslutning till Hjulstaskolan med investeringsutgift om 11,0 mnkr får beaktas i samband med upprättande av budget 2007.
11. Hemställan om budgetmedel för beställarstöd för skollokaler i inriktningsärende gällande Lillholmsskolan och Söderholmsskolan (dnr 308-4595/2005) avslås med hänvisning till vad som anförts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
12. Skärholmens stadsdelsnämnds begäran om avveckling av resultatenheten Vårbergs sjukhem godkänns.

13. De nämnder som uppvisar underskott uppmanas att vidta åtgärder för att eliminera dessa.

Bosse Sundling
Stadsdirektör

Inger Båvner
Bitr. stadsdirektör

Gunnar Söderholm
Bitr. stadsdirektör

Anders Carstorp
Ekonomidirektör

Bilagor

- Bilaga 1 Nämndernas redovisning av prognos på årsutfall och stadsledningskontorets synpunkter
- Bilaga 2 Stadsledningskontorets avstyrkta/tillstyrkta budgetjusteringar samt nämndernas redovisade omslutningsförändringar
- Bilaga 3 Resultatbudget och investeringsplan samt sammanställning av nämndernas budgetavvikelser, nettokostnader och nettoutgifter

Tjänsteutlåtandet med bilagor återfinns på stadens nya intranät

<http://intranat.stockholm.se/>

Verksamhetsområde/Ekonomi/Uppföljning/Tertialrapport

Sammanfattning.....	10
Ärendet	11
Ta ansvar för ekonomin	11
Delårsbokslut per den 30 april 2006.....	11
Periodens resultat	11
Resultaträkning tertial 1 för 2006 och 2005	11
Verksamhetens nettokostnader	12
Kompetensfonden.....	12
Uppföljning av resultatbudget och resultatprognos	12
Finansiering.....	14
Finansieringsutveckling.....	14
Skatter, generella statsbidrag och utjämning.....	15
Finansnetto.....	16
Pensionsåtaganden	16
Investeringar	16
Försäljningsinkomster	17
Stadens bolag.....	17
Budgetjusteringar	17
Central medelsreserv	17
Fördelning av centralt avsatta medel under Kommunfullmäktige m.m.....	18
Disposition av i tidigare bokslut avsatta medel	18
Omslutningsförändringar	19
Överföring av resultatenheternas resultat från 2005 till 2006.....	19
Beräknad överföring av resultatenheternas resultat till 2007	19
Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna.....	19
Ge alla barn och unga en bra start i livet	19
Minska barngruppernas storlek.....	19
Barnomsorgsgaranti	21
Individ- och familjomsorg.....	21
Personer med psykiska funktionsnedsättningar	22
Ökad livskvalitet för de äldre.....	22
Uppsökande och förebyggande arbete	22
Genomförandeplaner.....	23
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	24
Medarbetarna.....	24
Kompetensfondens insatser.....	24
Ökad sysselsättningsgrad.....	24
Lönekartläggning	25
Övertalighet.....	25
Kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen	25
Metoder ska utvecklas inom stadens alla verksamheter i syfte att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer.....	25
Bygga bostäder och utveckla Stockholm.....	26
Bostäder som alla kan efterfråga.....	26
Påbörjade lägenheter	26
Stora projekt.....	26
Ett hållbart trafiksystem.....	26
Stora infrastrukturprojekt.....	26
Arbetet med vinterväghållning.....	27
Flyktmottagande	27
Plusjobb och aktivitetsgaranti.....	28
Praktikplatser	28
Navigatorcentra.....	29
Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad.....	29

Miljöprogrammet	29
Miljömiljarden.....	29
Agenda 21	30
Parkplaner	31
Projekt "Stockholm Ren och Vacker".....	31
Bryta segregationen och fördjupa demokratin	31
Stadsdelsförnyelsen.....	31
Konsumentverksamheten	32
Konsumentvägledning.....	32
Övriga redovisningar.....	32
Styrning, uppföljning och kvalitet.....	32
Nämndernas arbete med mål för verksamhetsområdena.....	32
Brukarinflytande	33

Sammanfattning

Utfallet för perioden innebär ett positivt resultat om 4 781,4 mnkr, vilket är en förbättring av resultatet jämfört med motsvarande period år 2005 med 126,2 mnkr exklusive realisationsvinst. I resultatet ingår extraordinära intäkter till följd av koncernintern aktieförsäljning av minoritetsposter i stadens bolag till Stockholm Stadshus AB om 4 168,5 mnkr. Verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar uppgår till 8 965,8 mnkr, vilket innebär en ökning med 2,1 % jämfört med föregående år.

Helårsprognosen visar ett underskott för staden med 33,8 mnkr jämfört med budget. Detta är en förbättring med 55,8 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 för 2005 och en förbättring med 80,0 mnkr jämfört med utfallet i verksamhetsberättelse för 2005. Verksamheten redovisar ett prognostiserat nettounderskott om 12,2 mnkr för driftverksamheten efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar. Detta är en förbättring med 102,8 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 för 2005 och en förbättring med 123,8 mnkr jämfört med verksamhetsberättelse för 2005.

Resultatenheternas nettoöverskott som fördes över till 2006 uppgick till 178,7 mnkr. Stadens nämnder beräknar att föra över ett nettoöverskott med 96,7 mnkr till 2007.

Stadsdelsnämnderna redovisar ökade kostnader för ökat flyktingmottagande till följd av beslut om en tillfällig asyllagstiftning, vilket innebär ett kraftigt ökat flyktingmottagande i staden under 2006. I särskilt ärende till kommunfullmäktige senare i år föreslås att 60,0 mnkr fördelas till stadsdelsnämnderna för deras ökade kostnader. I föreliggande prognos har 60,0 mnkr redovisats som överskott under Central medelsreserv.

Stadsledningskontoret ser i denna rapport inget omedelbart behov av övergripande budgethållningsåtgärder. Resultatet för såväl staden som för nämnderna sammantaget är i nivå med eller har förbättrats sedan tertialrapport 1 år 2005. Nämndernas prognoser har hittills varit försiktiga, vilket har visat sig i tidigare års bokslut/verksamhetsberättelse där resultaten i regel varit bättre än i prognoserna under året.

Ett av de två huvudsakliga skäl till underskottet inom nämnderna är prognostiserade underskott för stadsdelsnämndernas anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder. Stadsledningskontoret konstaterar att USK:s senaste prognos ger en ljusare bild av kostnadsutvecklingen än de prognoser nämnderna lämnat. Underskottet kan därför komma att minska. Vidare beror underskottet på kraftigt minskade parkeringsintäkter, bl.a. parkeringsanmärkningar (inom trafiknämnden) till följd av trafikminskningen i samband med trängselavgiftsförsöket. Det är enligt stadsledningskontoret svårt att se enbart negativt på det faktum att stadens medborgare får färre parkeringsanmärkningar än beräknat även om det slår hårt mot stadens ekonomiska resultat. Även stadens tertialbokslut 1 och de senaste ekonomiska månadsrapporterna visar på ett positivt resultat.

De enskilda nämnder som prognostiserar underskott måste emellertid ta ett större ansvar för ekonomin. Verksamheter med underskott måste intensifiera pågående arbete med systematisk prövning av insatser och uppföljning av beslut samt vid behov ompröva sina åtaganden.

Den genomsnittliga barngruppen i staden består nu av 15,5 barn, en minskning med 1,4 barn sedan tertialrapport 1 för 2003, som är den första mätning som gjordes av måluppfyllelsen. I stort sett samtliga stadsdelsnämnder har utökat antalet förskoleavdelningar sedan samma tid förra året. De flesta stadsdelsnämnder arbetar för att starta ännu fler avdelningar i syfte att klara barnomsorgsgarantin och minska antalet barn i barngrupperna.

Prognosen för ekonomiskt bistånd visar ett underskott med 76,0 mnkr jämfört med budget. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd förväntas minska under året. Den förbättrade situationen på arbetsmarknaden och de arbetsmarknadspolitiska programmen förklarar en del av minskningen.

Prognosen för nämndernas samlade nettoinvesteringsutgifter under 2006 uppgår till 3 568,7 mnkr. Detta innebär efter tillstyrkta budgetjusteringar med 74,2 mnkr lägre nettoutgifter med 9,2 mnkr jämfört med investeringsplanen i budget 2006.

Under det första tertialet har det fattats beslut om markanvisningar för byggande av 1 048 lägenheter. Av dessa är ca 30 % hyresrätter. Under perioden januari 2003 t.o.m. april 2006 har

därmed 21 779 bostäder markanvisats. Under årets första kvartal påbörjades byggandet av 1 200 bostäder och cirka 30 % av dem är hyresrätter. Mellan 1 januari 2003 och 31 mars 2006 har därmed totalt 9 545 bostäder påbörjats. Räknas därtill de ombyggnader som påbörjats, dvs. konvertering av lokaler, kontor och liknande till bostäder, blir siffran 12 177 bostäder.

Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjusteringar med 49,6 mnkr för minskade nettokostnader för driftverksamheten, samt ökade kostnader för internränta med 0,1 mnkr och minskade kostnader för avskrivningar 0,5 mnkr. Medlen finansieras genom att ta i anspråk avsatta medel i tidigare års bokslut med 138,6 mnkr för stimulansbidrag till bl.a. äldreboenden och för ny- och ombyggnad av gruppboenden för personer med fysiskt och psykiskt funktionsnedsättning samt förskolor. Central medelsreserv 2 tillförs 34,7 mnkr för minskade nettokostnader. Ökade kostnader för internränta med 0,1 mnkr regleras mot Finansförvaltningen. Budgetjustering för minskade kostnader för pensionsåtagande om 10,0 mnkr regleras mellan Finansförvaltningen och Central medelsreserv. Därutöver har omfördelning av centralt avsatta medel under Kommunfullmäktige m.m. skett med 68,5 mnkr.

Ärendet

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av budget 2006 ska stadens nämnder upprätta årets första delårsbokslut per den 30 april med helårsprognos jämfört med budget och senast den 22 maj 2006 inlämna denna till kommunstyrelsen. Stadsledningskontoret har analyserat samtliga nämnders rapporter.

Ta ansvar för ekonomin

Delårsbokslut per den 30 april 2006

Periodens resultat

Utfallet för årets första tertial innebär ett positivt resultat om 4 781,4 mnkr. I resultatet ingår extraordinära intäkter till följd av koncernintern aktieförsäljning av minoritetsandelar i stadens bolag till Stockholm Stadshus AB. Resultatet innebär en förbättring med 126,2 mnkr jämfört med motsvarande period år 2005 exklusive realisationsvinst enligt ovan.

Delårsresultat har tagits fram för perioden 1 januari t.o.m. 30 april 2006. Resultatet är en sammanställning av Finansförvaltningens och samtliga nämnders utfall för externa intäkter och kostnader för perioden, där interna intäkter och kostnader har eliminerats i sammanställningen. Någon helårsprognos för det ekonomiska utfallet kan inte baseras på periodens resultaträkning.

I tertialrapporten redovisas endast resultaträkning. I årets andra tertialrapport, som upprättas per den 31 augusti, kommer fullständig resultat- och balansräkning, inklusive periodiseringar, att redovisas.

Resultaträkning tertial 1 för 2006 och 2005

(mnkr)	2006	2005
Intäkter	2 917,9	2 816,4
Kostnader	-11 745,1	-11 462,0
Avskrivningar	-138,6	-136,3
Verksamhetens nettokostnader	-8 965,8	-8 781,9
Skatteintäkter	8 949,5	8 643,5
Generella statsbidrag och utjämning	-150,6	-152,6
Finansiella intäkter	1 096,5	1 074,5
Finansiella kostnader	-316,8	-296,8
Resultat före extraordinära poster	612,8	486,7

Extraordinära intäkter	4 168,5	0,0
Extraordinära kostnader	-0,0	-0,0
Resultat	4 781,4	486,7

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar uppgår till 8 965,8 mnkr vilket motsvarar 93,6 % av stadens skatteintäkter inklusive statsbidrag, utjämnning och finansnetto. I jämförelse med föregående år har verksamhetens nettokostnader endast ökat med 2,1 %, samtidigt som skatteintäkter m.m. ökat med 3,3 %. Förbättringen av resultatet är i linje med resultatet i ekonomisk månadsrapport för april 2006 som presenteras för kommunstyrelsens ekonomiutskott.

I ökningen av nettokostnaderna noteras en ökning av personalkostnaderna gentemot år 2005 om ca 3,7 % medan kostnader för entreprenader och köp av verksamhet har minskat med ca 3,5 %. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd uppgår för perioden till ca 363 mnkr, vilket är ca 1,8 % lägre relativt samma period föregående år.

För ökade personalkostnader till följd av avtalsenliga löneökningar har endast periodisering gjorts utifrån kända avtal. Ökade personalkostnader till följd av löneökningar fr.o.m. 1 april 2006 kommer främst att belasta resultatet för årets resterande månader. Årets löneavtal är i huvudsak ännu inte klara vid upprättande av tertialrapporten.

Avskrivningar av anläggningstillgångar belastar periodens resultat med 138,6 mnkr.

Staden har under perioden verkställt försäljning av minoritetsandelar i stadens bolag till Stockholm Stadshus AB. Köpeskillingen för dessa bolag uppgick till 4 205,0 mnkr, vilket innebär en realisationsvinst om 4 168,5 mnkr.

Kompetensfonden

Efter bokslut 2005 fanns 998,8 mnkr att disponera för kompetensfondens verksamhet. För första tertialet 2006 uppgår kostnaderna för kompetensfonden till 243,5 mnkr. Prognosen för helår uppgår till 981,4 mnkr. Kompetensfondens arbete inriktas på att slutföra projekt/insatser samt att följa upp och utvärdera. Kunskapsutbyte pågår om de projekt som visar den största potentialen för att flera verksamheter ska börja använda nya metoder och arbetssätt.

Uppföljning av resultatbudget och resultatprognos

I budget för år 2006 har förutsatts att inga nämnder begär tilläggsanslag för den löpande verksamheten. Ökade kostnader inom något område innebär att nämnden får rymma dessa inom sin budget genom sänkta kostnader inom annat område. Nämnderna ska kontinuerligt arbeta med att effektivisera, förbättra och utveckla verksamheterna såväl ekonomiskt som kvalitetsmässigt. Det är viktigt att nämnderna snarast och konsekvent beslutar om åtgärder för att därigenom på ett tidigt stadium motverka en negativ utveckling.

Prognosen visar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett underskott jämfört med budget om 33,8 mnkr efter skatter och finansiella poster m.m. Detta är en förbättring med 55,8 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 år 2005 och en förbättring med 80,0 mnkr jämfört med utfallet i verksamhetsberättelse för 2005. I prognosen för 2006 ingår inte kostnader inom ramen för kompetensfonden. Dessa kostnader beräknas till 981,4 mnkr för 2006 och finansieras genom ianspråktagande av eget kapital i samband med bokslut för 2006.

Prognosens avvikelser mot budget består i huvudsak av följande:

Avvikelse Budget - prognos helårsutfall mnkr	T1 2006	T1 2005	VB 2005
Stadsdelsnämnderna			
<i>Nämndernas verksamhet</i>	-109,0	-84,0	153,7
<i>Ekonomiskt bistånd</i> <i>och arbetsmarknadsåtgärder</i>	-72,8	-53,3	-66,7
Övriga nämnder	-64,0	16,1	180,4
Avskrivningar	16,9	6,2	27,2
Central medelsreserv			
<i>Prestationer</i>	0,0	0,0	0,0
<i>Oförutsedda behov</i>	95,0	0,0	117,1
Pensionsåtaganden	121,7	0,0	-29,8
Jämförelsestörande poster m.m.			-213,6
Koncerneliminering			-304,3
Verksamhetens nettokostnader	-12,2	-115,0	-136,0
Skatter och statsbidrag	-41,9	24,7	-44,6
Finansnetto	20,0	0,0	-5,3
Extraordinära kostnader	0,0	0,0	-1 775,7
Disposition av avsatta medel	0,3	0,7	1 894,8
Avsättningar	0,0	0,0	-47,0
Summa finansiering	-21,6	25,4	22,2
Förändring av redovisat eget kapital	-33,8	-89,6	-113,8
Kompetensfonden			621,5
Stadsdelsförnyelsen			73,5
Realisationsvinster			-721,9
Nedskrivning av aktier			147,2
Resultat enligt balanskravet	-33,8	-89,6	6,5

Verksamhetens resultat

Nämnderna redovisar ett prognostiserat nettounderskott om 12,2 mnkr för driftverksamheten efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar. Detta är en förbättring med 123,8 mnkr jämfört med verksamhetsberättelse för 2005 och en förbättring med 102,8 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 för 2005. Efter överföring av resultatenheternas resultat uppgår nettoöverskott till 69,8 mnkr.

Stadsdelsnämnderna prognostiserar ett sammantaget nettounderskott om 181,8 mnkr, vilket innebär en försämring med 268,8 mnkr jämfört med verksamhetsberättelse för 2005 och en förbättring med 44,5 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 för 2005. Prognostiserat underskott avser högre nettokostnader än budget för stadsdelsnämnderna inom de flesta verksamhetsområden. Efter överföring av resultatenheternas resultat uppgår nettounderskottet till 122,4 mnkr.

Stadsledningskontoret förutsätter att de nämnder som uppvisar underskott vidtar nödvändiga åtgärder för att uppnå ett resultat inom fastställd budget.

Verksamheter med underskott måste intensivifiera pågående arbete med systematisk prövning av insatser och uppföljning av beslut samt vid behov ompröva sina åtaganden.

Stadsdelsnämnderna redovisar ökade kostnader för ökat flyktingmottagande till följd av beslut om en tillfällig asylagstiftning som innebär ett kraftigt ökat flyktingmottagande i staden under 2006. Prognosen pekar på 2 500 fler flyktingar. Det ökade flyktingmottagandet har medfört ökade kostnader för stadsdelsnämnderna men även ökade intäkter för staden i form av statsbidrag. Regeringen beslutade i vårbudgeten 2006 om ett ökat stöd till kommunerna för att kunna erbjuda dem som har fått permanent uppehållstillstånd med den nya asylagen en bra introduktion och jobb eller utbildning. För staden innebär det ökade stödet ca 60 mnkr. I särskilt ärende till kommunfullmäktige senare i år föreslås att 60,0 mnkr fördelas till stadsdelsnämnderna för deras ökade kostnader. I föreliggande prognos har 60,0 mnkr redovisats som överskott under Central medelsreserv.

Finansiering

Stockholms stads finansiering av verksamhetens nettokostnader består huvudsakligen av skatteintäkter, statsbidrag och finansiella intäkter.

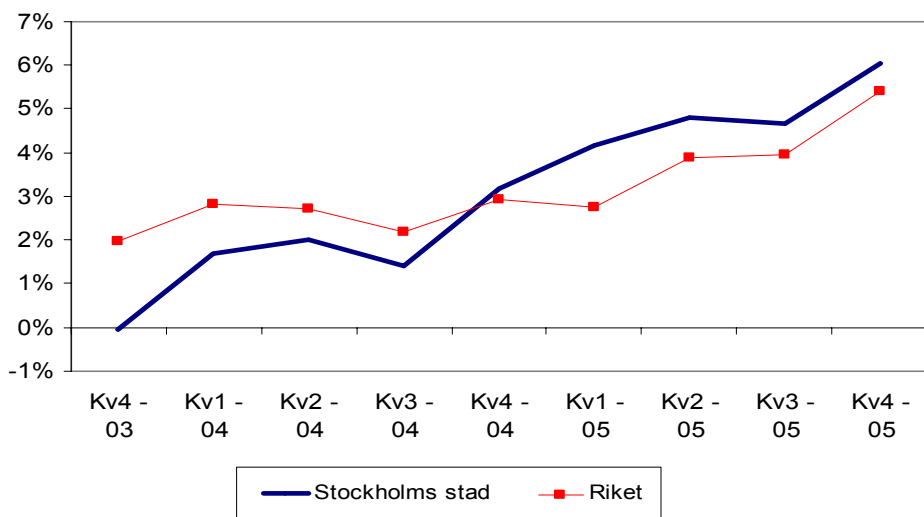
Finansieringsutveckling

Vissa faktorer har stor påverkan på stadens intäkter och är av särskilt intresse att följa upp under året. I avsnittet nedan görs en sådan avstämning.

Lönesummeutvecklingen för stadens invånare

Stockholms stads intäkter består till stora delar av skatteintäkter. Storleken på dessa bestäms av invånarnas beskattningsbara förvärvsinkomster, dvs. i huvudsak lönesummor inkl. förmåner, transfereringsinkomster (sjukpenning, arbetslöshetsersättning, pensioner m.m.) och inkomst av näringsverksamhet. Lönesumman bestäms i sin tur huvudsakligen av utvecklingen av sysselsättningen och timlöneökningarna. Sedan fjärde kvartalet 2004 har tillväxttakten i lönesumman varit starkare i Stockholm jämfört med riksgenomsnittet. I synnerhet har den privata sektorn haft en god tillväxt. Stockholmsregionen befäster därmed sin position som den starkaste regionen i riket avseende regionalekonomisk styrka.

Lönesummor, årlig procentuell förändring

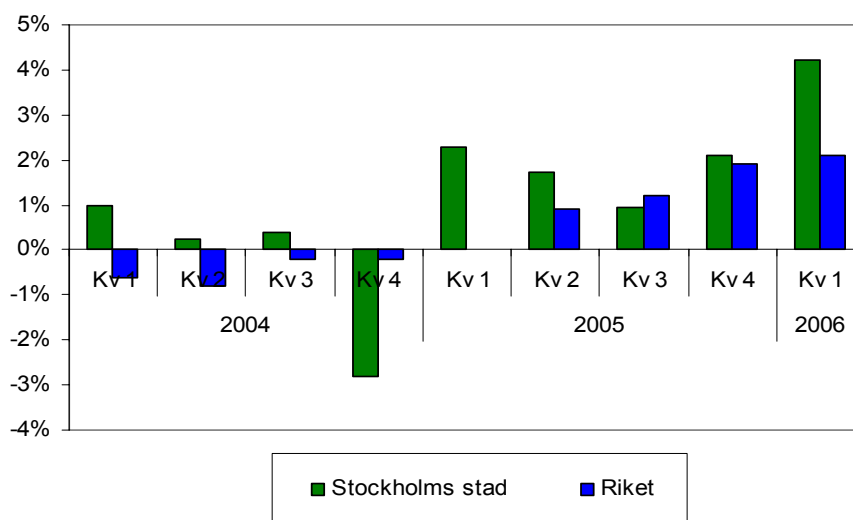

Källa: SCB och USK

Sysselsättningsutvecklingen

Antalet sysselsatta i staden har enligt SCB:s arbetskraftsundersökning, AKU, ökat med drygt 16 000 personer första kvartalet 2006, jämfört med första kvartalet 2005.¹ En ökad sysselsättning leder direkt till ökade skatteintäkter.

Sysselsättning, procentuell utveckling jämfört med motsvarande kvartal föregående år

Källa: SCB och USK

Arbetslösheten

Den ökade sysselsättningen har också haft effekter på arbetslösheten. Trots att arbetskraften har fortsatt att öka har antalet arbetslösa minskat något. I relation till arbetskraften uppgick den öppna arbetslösheten i staden till 4,1 % under första kvartalet 2006².

Prognoser från länsarbetsnämnden pekar på en fortsatt återhämtning på arbetsmarknaden i Stockholmsregionen. Den positiva bilden förstärks av att antalet lediga platser fortsätter att öka och att varslen minskar. Under året har också flera konjunkturrapporter, baserade på 2005 års utveckling, visat på en vändning till en bättre utveckling för Stockholmsregionen, exempelvis handelskammarens konjunkturbarometer för Stockholms län. Enligt handelskammarens Stockholmsbarometer för kvartal 1 2006 så håller konjunkturuppgången i sig och förväntningarna är betydligt högre än rikets.

Databranschens nedgång har avstannat och en tredjedel av företagen nyanställer. Trots konjunkturuppgången så upplever företagen svårigheter med att finna rätt person till lediga tjänster. Detta är en av de flaskhalsar som handelskammaren uppmärksammar. Några andra är de dryga sjuklönekostnaderna och den enligt handelskammaren stelbenta arbetsrätten som bidrar till att minska rörligheten på arbetsmarkanden.

Skatter, generella statsbidrag och utjämning

Intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning uppgår till 8 798,9 mnkr för perioden januari t.o.m. april, vilket är en ökning med 3,5 % jämfört med år 2005.

Skatter och utjämning

Skatteintäkterna för 2006 beräknas bli ca 175 mnkr högre än vad som angavs i budgeten. Detta kan förklaras av att sysselsättningen vände uppåt under slutet av 2005 och att denna utveckling förväntas fortsätta under 2006. Skatteunderlagsutvecklingen för år 2006 förväntas dock bli något

¹ April 2005 infördes en ny EU-anpassad AKU, vilket medför att resultaten inte är helt jämförbara med de tidigare undersökningarna.

lägre än det som följer av regeringens fastställda uppräkningsfaktorer, vilket medför att en negativ slutavräkning prognostiseras med 24,0 mnkr³. Därutöver tillkommer effekter av utjämningsssystemet som totalt beräknas ge staden ca 112 mnkr mindre än budgeterat för 2006. Sammantaget beräknas stadens skatteintäkter, inkl. slutavräkningen och utjämnning, bli ca 39 mnkr högre än vad som angavs i budgeten för år 2006.

Statsbidrag

Statsbidragen beräknas ligga i nivå med vad som angivits i budget.

Kommunal utjämnning inkl. LSS

Den mellankommunala utjämnningen avser bidrag för att täcka kostnaderna för framför allt den LSS-verksamhet som kommunerna övertagit från landstingen. Syftet är att fördela kostnader för ökad verksamhet i en kommun till samtliga rikets kommuner. Den senaste prognosen visar att Stockholms stads avgift till den mellankommunala utjämnningen 2006 blir ca 80 mnkr högre än budgeterat.

Begravningsavgift och avsättning till begravningsfond

Intäkterna från begravningsavgiften beräknas uppgå till 103,6 mnkr, vilket understiger prognostiserade nettokostnader med 15,4 mnkr. Underskottet kan inte täckas av annan kommunal verksamhet utan kommer att disponeras ur begravningsfonden i samband med stadens bokslut.

Renhållningsnämnden

Nämnden prognostiserar ett underskott med 9,5 mnkr jämfört med budget. Underskottet belastar avsatta medel i samband med stadens bokslut.

Finansnetto

Periodens räntenetto uppgår till 179,0 mnkr, vilket är i linje med förväntat resultat. Resultatet är endast marginellt förändrat jämfört med motsvarande resultat för första tertialet 2005. Prognosen för räntenettet uppgår till 515,0 mnkr för 2006, vilket är 20,0 mnkr högre än budgeterat. Det beror på bättre villkor i den externa upplåningen och att effekterna av in- och utlåningen inom kommunkoncernen reviderats upp. Utdelningen från koncernbolagen uppgår till 600,0 mnkr.

Finansiell nettofordran

Stadens finansiella nettofordran förväntades enligt budgeten för 2006 uppgå till 11 900 mnkr vid årets slut. Prognosen för slutet av 2006 är att stadens finansiella nettofordran endast ökar marginellt jämfört med budget och kvarstår på 11 900 mnkr.

Pensionsåtaganden

Kostnaderna för förändring av pensionsavsättning inkl. pensionsskatt bedöms minska jämfört med budget, vilket är en följd av det förändrade pensionsavtalet fr.o.m. år 2006.

Investeringar

Prognosen för nämndernas samlade nettoinvesteringsutgifter under 2006 uppgår till 3 568,7 mnkr. Efter tillstyrkta budgetjusteringar med 74,2 mnkr innebär detta lägre nettoutgifter med 9,2 mnkr jämfört med investeringsplanen i budget 2006. Därutöver finns 174,2 mnkr i centralt redovisade investeringsmedel. Totalt visar prognosen en positiv avvikelse jämfört med investeringsplanen med 183,4 mnkr. Förändringarna inom investeringsverksamheten sker för marknämnden, idrottsnämnden, fastighets- och saluhallsnämnden, trafiknämnden samt KF m.m.

---

² Källa: Länsarbetsnämnden och SCB:s arbetskraftsundersökningar, AKU

³ I enlighet med de redovisningsprinciper som staden använder kommer prognostiserad slutavräkning för kommunalskatt för år 2006 att beräknas och periodiseras i samband med bokslut. Förändringar från prognosen för 2005 års slutavräkning kommer att belasta 2006 års resultat.

Prognosen för marknämnden innebär minskade nettoutgifter om 26,2 mnkr i förhållande till investeringsplanen. Budgeten justeras med detta belopp, varav medel om 22,2 mnkr för Norra Länken överförs till trafiknämnden. Inom marknämndens budgetram sker betydande förändringar för flera projekt, inte minst inom stadsutvecklingsområdena. Genom bl.a. tidsförskjutningar från 2005 ökar utgifterna i Hammarby Sjöstad med ca 200 mnkr och p.g.a. tidsförskjutningar till 2007 minskar utgifterna inom hamnområdet Hjorthagen-Värtan lika mycket.

Stora budgetavvikelser konstateras även för idrottsnämnden. Prognosen visar lägre nettoutgifter om 85,7 mnkr jämfört med investeringsplanen. Avvikelsen beror i huvudsak på förseningar vid upprustning av fartyget af Chapman och Sätra ridanläggning.

I fastighets- och saluhallsnämndens prognos upptas ökade nettoutgifter med 85,0 mnkr på grund av planer på att etablera ett Designens Hus vid Telefonplan. Av budgeterade medel om 100,0 mnkr under KF m.m. för att finansiera utbyte av datorer beräknas endast 20,0 mnkr förbrukas. Budgeten minskas med 80,0 mnkr.

Försäljningsinkomster

Marknämnden har under första tertialet sålt fastigheter för 182,0 mnkr. Dessa har genererat realisationsvinster om 111,8 mnkr respektive realisationsförluster om 15,3 mnkr. Nämnden bedömer att försäljningsbetinget om 500 mnkr kommer att kunna uppnås.

Inom fastighets- och saluhallsnämnden uppgick försäljningarna t.o.m. april till 464,2 mnkr varav överföringen av Blacquebergs gård till Micasa Fastigheter AB utgör 439,8 mnkr. Realisationsvinsterna uppgick till 16,4 mnkr. Fastighets- och saluhallsnämnden prognostiserar försäljningsinkomster om 680,3 mnkr för 2006, varav 557,0 mnkr avser försäljningar till stadens bolag. Realisationsvinsterna för 2006, exklusive sommargårdar, beräknas till 77,8 mnkr. Försäljning av mark i Kungens Kurva genererar en realisationsvinst om 51,0 mnkr.

Stadens bolag

Utfallet första tertialet 2006 för koncernen Stockholms Stadshus AB ligger i huvudsak i nivå med budget och inga avvikelser av väsentlig betydelse finns att rapportera.

Budgetjusteringar

Under år 2006 finns inga extra resurser avsatta för nämndernas löpande verksamheter utöver prestationer och omstrukturering. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjusteringar med 49,6 mnkr för minskade nettokostnader för driftverksamheten, samt ökade kostnader för internränta med 0,1 mnkr och minskade kostnader för avskrivningar 0,5 mnkr. Medlen finansieras genom att ta i anspråk avsatta medel i tidigare års bokslut med 138,6 mnkr för stimulansbidrag till bl.a. äldreboenden och för ny- och ombyggnad av gruppboenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning samt förskolor. För minskade nettokostnader tillförs Central medelsreserv 34,7 mnkr. Ökade kostnader för internränta med 0,1 mnkr regleras mot Finansförvaltningen. Budgetjustering för minskade kostnader för pensionsåtagande om 10,0 mnkr regleras mellan Finansförvaltningen och Central medelsreserv. Därutöver har omfördelning av centralt avsatta medel under Kommunfullmäktige m.m. skett med 68,5 mnkr. Budgetjusteringarna framgår av bilaga 2.

Central medelsreserv

Sommarkoloniverksamhet

Stadsdelsnämnderna tillförs totalt 5,0 mnkr extra avseende sommarkoloniverksamhet under år 2006. Stadsledningskontoret föreslår att 2,6 mnkr fördelas som budgetjustering till tio stadsdelsnämnder i denna tertialrapport. Resterande medel om 2,4 mnkr rekvideras av respektive stadsdelsnämnd. Fördelningen framgår av bilaga 2. Stadsdelsnämnderna ska i bokslut/verksamhetsberättelse 2006 redovisa hur medlen använts.

Mottagande av lärarkandidater i stadens skolverksamheter

I tertialrapport 1 har stadsledningskontoret inhämtat information från nämnderna om antalet lärarkandidater i stadens skolverksamheter under vårterminen. Motsvarande uppgifter kommer att inhämtas för höstterminen i tertialrapport 2. Stadsledningskontoret återkommer i tertialrapport 2 med förslag till medelsfördelning.

Nya verksamheter för hemlösa

I den centrala medelsreserven finns medel reserverade för boenden och dagverksamheter för hemlösa. Stadsdelsnämnderna Norrmalm, Östermalm och Vantör samt socialtjänstnämnden har ansökt om sammanlagt 9,5 mnkr avseende nya boenden och verksamheter för hemlösa. Stadsledningskontoret föreslår att berörda nämnden beviljas begärda medel för kostnader under 2006.

Övrigt

I övrigt har Central medelsreserv tillförts medel främst för ökade statsbidrag för ökat flyktingmottagande.

Fördelning av centralt avsatta medel under Kommunfullmäktige m.m.

Feriearbeten

Under KF m.m. har 20,0 mnkr reserverats för feriearbeten för ungdomar. Staden erhåller även statliga medel från länsarbetsnämnden för att skapa feriearbeten, för år 2006 erhålls 6,4 mnkr. Enligt riktlinjer från kommunstyrelsen erbjuds ungdomar i åldern 15-18 år feriearbete och medel fördelas till stadsdelsnämnderna och kyrkogårdsnämnden. Stadsledningskontoret föreslår att 19,0 mnkr fördelas som budgetjustering till alla stadsdelsnämnder i denna tertialrapport. Därutöver får kyrkogårdsnämnden rekvirera 1,0 mnkr från KF m.m. Nämnderna ska i bokslut/verksamhetsberättelse 2006 redovisa hur medlen använts. Statliga medel för feriearbeten får stadsdelsnämnderna samt kyrkogårdsnämnden själva rekvirera från länsarbetsnämnden efter stadsledningskontorets fördelning. Fördelningen av de kommunala respektive statliga medlen framgår av bilaga 2.

Avveckling och omstrukturering av lokaler

Nämnderna har begärt budgetjustering med 68,3 mnkr för ökade kostnader för avveckling och omstrukturering av lokaler, för grundskoleinventarier och för beställarstöd för skollokaler. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjustering med 27,8 mnkr. Ansökningar om 40,5 mnkr avstyrks.

Förskolor med hög hyra

I budget för 2006 har kommunfullmäktige beslutat att nämnder med hög förskolehyra ska tilldelas medel för detta. Medel fördelas till stadsdelsnämnderna utifrån uppgifter i det gemensamma lokaladministrativa systemet GLAS, utan ansökan. Totalt föreslås 10,7 mnkr fördelas till stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden.

Disposition av i tidigare bokslut avsatta medel

Stimulansbidrag för ny- och ombyggnad av boenden inom äldreomsorg

Nämnderna begär budgetjustering med 55,1 mnkr avseende stimulansbidrag för ny- och ombyggnad av äldreomsorgslokaler. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjusteringar med 51,7 mnkr. Ansökningar om 3,4 mnkr avstyrks.

Stimulansbidrag för ny- och ombyggnad av särskilda boenden för personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning inklusive hemlösa

Nämnderna har begärt budgetjustering med 46,0 mnkr avseende stimulansbidrag för ny- och ombyggnad av särskilda boenden för personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning

inklusive hemlösa. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjustering med 37,6 mnkr. Ansökningar om 8,4 mnkr avstyrks.

Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler

Nämnderna har begärt budgetjustering om 53,9 mnkr avseende stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler för detta ändamål. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjustering med 49,3 mnkr. Ansökningar om 4,6 mnkr avstyrks.

Omslutningsförändringar

Nämnderna redovisar omslutningsökningar med 339,0 mnkr, varav 201,1 mnkr inom stadsdelsnämnderna. Omslutningsökningarna avser främst köp och sälj av nämndernas ordinarie verksamheter samt för projekt inom Miljömiljarden, kompetensfonden och Stadsdelsförnyelsen. Nämndernas budgetar justeras med motsvarande belopp i enlighet med specifikation per nämnd i bilaga 2.

Överföring av resultatenheternas resultat från 2005 till 2006

I bokslutet för 2005 har 178,7 mnkr redovisats som resultatenheternas nettoöverskott. Resultaten förs över till 2006.

Beräknad överföring av resultatenheternas resultat till 2007

I tertialrapport 1 har stadens nämnder beräknat överföra ett nettoöverskott med 96,7 mnkr till 2007, varav stadsdelsnämnderna 94,9 mnkr. Farsta och Vantörs stadsdelsnämnder samt utbildningsnämnden redovisar nettounderskott för sina resultatenheter 2006.

Det är av stor vikt att nämnderna ser över resultatenheternas incitament för att inskräpa vikten av budgethållning. Det får även understrykas att enheternas åtaganden ska utarbetas inom budget. Det är respektive förvaltningschef och nämnd som ytterst bär ansvaret för budgethållning. Resultatenhet som har avvecklats under 2006 kan inte föra över resultat till 2007. Enhetens utfall kommer att ingå i nämndens samlade resultat för 2006.

Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna

Ge alla barn och unga en bra start i livet

Minska barngruppernas storlek

Att minska barngruppernas storlek inom förskoleverksamheten är viktigt för att stärka kvaliteten och förbättra barnens och medarbetarnas arbetsmiljö. Under perioden 2003-2006 ska barngrupperna i staden minska med i genomsnitt två barn per grupp. Antalet barn i småbarnsgrupperna bör inte vara fler än 14 barn per grupp, med sikte på 12 barn. För de äldre barnen bör inte grupperna bestå av fler än 18 barn, med sikte på 16 barn.

Den genomsnittliga barngruppen i staden består nu av 15,5 barn, en minskning med 1,4 barn sedan tertialrapport 1 år 2003, som är den första mätning som gjordes av måluppfyllelsen. I de nämnder som har svårt att hitta nya lämpliga förskolelokaler har barnomsorgsgarantin prioriterats framför minskningen av antalet barn i barngrupperna under vårterminen. De flesta stadsdelsnämnder planerar för ytterligare minskade barngrupper under hösten. De stadsdelsnämnder som har de största barngrupperna är Liljeholmen och Bromma, som har ett genomsnitt på 17,3 respektive 17,6 barn per grupp. De minsta genomsnittliga barngrupperna finns i Maria-Gamla stan med 14,2 barn per barngrupp och i Rinkeby med 14,5 barn per barngrupp.

Totalt i staden har antalet barn i förskolan ökat med drygt 1 500 jämfört med tertialrapport 1 år 2005. I stort sett alla nämnder redovisar ett ökat antal barn i förskoleverksamhet. Många har haft en snabb ökning på kort tid, vilket har gjort det svårt att hinna med att ordna lokaler och anställa personal i takt med behovet. Bromma stadsdelsnämnd har haft den största ökningen med drygt 230 barn och även Hässelby-Vällingby, Kungsholmen, Katarina-Sofia, Skarpnäck, Liljeholmen och Hägersten har haft en ökning med mer än 100 barn per stadsdelsnämnd.

I stort sett samtliga stadsdelsnämnder har utökat antalet förskoleavdelningar sedan samma tid förra året. De flesta stadsdelsnämnder arbetar för att starta ännu fler avdelningar i syfte att klara barnomsorgsgarantin och minska antalet barn i barngrupperna.

I tabellen nedan redovisas barn per avdelning i genomsnitt i respektive stadsdelsnämnd. Jämförelse görs med tertialrapport 1 för 2003.

<i>Stadsdelsnämnd</i>	<i>Barn per avdelning i genomsnitt</i>		
	<i>Tertialrapport 1 2003</i>	<i>Tertialrapport 1 2006</i>	<i>Förändring</i>
Kista	17,5	15,8	-1,7
Rinkeby	16,2	14,5	-1,7
Spånga-Tensta	16,5	14,8	-1,7
Hässelby-Vällingby	17,1	16,2	-0,9
Bromma	17,0	16,3	-0,7
Kungsholmen	16,4	14,9	-1,5
Norrmalm	17,3	15,3	-2,0
Östermalm	17,6	15,4	-2,2
Maria-Gamla stan	16,2	14,2	-2,0
Katarina-Sofia	17,5	15,6	-1,9
Enskede-Årsta	16,3	15,3	-1,0
Skarpnäck	17,6	16,2	-1,4
Farsta	16,2	15,3	-0,9
Vantör	16,7	15,8	-0,9
Älvsjö	18,0	16,1	-1,9
Liljeholmen	17,8	17,3	-0,5
Hägersten	17,1	15,1	-2,0
Skärholmen	15,9	15,4	-0,5
Hela staden	16,9	15,5	-1,4

Barnomsorgsgarantin

Barnomsorgsgarantin har hittills i år kunnat uppfyllas av alla stadsdelsnämnder utom Maria-Gamla stan, Katarina-Sofia, Skarpnäck, Vantör, Älvsjö och Liljeholmen. Maria-Gamla stan, Skarpnäck och Älvsjö har haft en månads förskjutning för några av de barn som önskade plats i januari. För Liljeholmens stadsdelsnämnd kunde barnomsorgsgarantin uppfyllas fr.o.m. mars månad och för Katarina-Sofia stadsdelsnämnd fr.o.m. april månad. En förklaring till att barnomsorgsgarantin inte kunnat uppfyllas är bl.a. förseningar kring planerade utbyggnader.

Vantörs stadsdelsnämnd ser vissa svårigheter att kunna uppfylla barnomsorgsgarantin under månaderna maj-juli. I samband med att sexåringarna till hösten börjar i förskoleklass finns förutsättningar att åter klara garantin.

Stadsdelsnämnderna gör den bedömningen att barnomsorgsgarantin kommer att uppfyllas under 2006.

Individ- och familjomsorg

Tränings- och försökslägenheter

I vård- och rehabiliteringsprocessen utgör boende i tränings- och försökslägenheter ett viktigt steg mot ett eget boende. Stadsdelsnämnderna redovisar ett fortsatt behov av både tränings- och försökslägenheter även om behovet kan variera. Tolv stadsdelsnämnder har en viss kö eller ett uttalat behov av fler tränings- och/eller försökslägenheter. Övriga stadsdelsnämnder anger att behoven är tillgodosedda eller att de inte har några större problem med att få lägenheter när behov uppstår.

Samverkan missbruk

Stadsdelsnämnderna har ett väl utvecklat samarbete och en kontinuerlig samverkan med landstingets beroendevård för personer med missbruk. Idag är de flesta stadsdelsnämnder samlokalis-

rade med landstingets lokala beroendemottagningar där en gemensam verksamhet bedrivs. Därigenom utnyttjas resurserna bättre, tillgängligheten blir större och den enskilde löper mindre risk att hamna mellan stolarna. Samverkan innebär exempelvis gemensamma behandlingskonferenser, faktiskt samarbete i enskilda klientärenden, vårdplaneringsmöten, läkarkonferenser, nätverksmöten och trepartssamtal.

I flera stadsdelsnämnder samverkar vuxenenheter med landstingets psykiatri och beroendevård med hjälp av de s.k. Miltonpengarna i syfte att nå personer med komplexa vårdbehov, s.k. dubbeldiagnoser. Syftet är bl.a. att få till stånd en bättre samordning av insatser, tätare kontakter och därmed ge personerna en bättre livskvalitet. Några stadsdelsnämnder samarbetar genom "Ett kontrakt för livet" med Statens institutionsstyrelse om en förstärkt vårdkedja inom LVM-vården.

Samverkan inom staden sker dels mellan olika stadsdelsnämnder i syfte att utbyta erfarenheter och utveckla nya arbetsmetoder eller verksamheter, dels mellan stadsdelsnämnder och de verksamheter som drivs centralt avseende vård, behandling och boende. Samverkan sker även internt mellan den egna förvaltningens olika verksamhetsavdelningar och enheter. Övergripande och systematiserad samverkan inom staden sker i olika nätverk och i olika mötesforum. Stadsdelsnämnderna samverkar med arbetsförmedlingen, försäkringskassan, kriminalvården, kyrkan, landstinget samt frivilligorganisationer som t.ex. Anonyma alkoholister, KRIS (Kriminellas reansch i samhället), Länkarna samt Nobba Brass och Nubbe.

Personer med psykiska funktionsnedsättningar

Stadsdelsnämndernas planering och utbyggnad av särskilda boendeformer

Behovet av olika boendeformer för personer med psykiska funktionsnedsättningar är stort och i flertalet stadsdelsnämnder planeras för utbyggnad av gruppboenden eller stödboenden i olika former. I många fall sker planeringen i samband med nyproduktion av bostäder. En del stadsdelsnämnder påpekar att det är svårt att få tillgång till lämpliga bostäder i det befintliga bostadsbeståndet.

Samverkan mellan stadsdelsnämnderna i planering av särskilda boendeformer

Behovet av utbyggnad samordnas främst i den centrala genomförandegruppen för bostäder för personer med funktionsnedsättning. Några stadsdelsnämnder har också ett nära samarbete när det gäller boendeplanering. Ett exempel är stadsdelsnämnderna i Maria-Gamla stan och Katarina-Sofia, som nyligen öppnat ett stödboende i gemensam regi.

Samverkansöverenskommelsen med landstinget

Flera stadsdelsnämnder uppger att samverkan med landstinget fungerar relativt bra men att den behöver utvecklas ytterligare. Effekterna av den samverkansöverenskommelse som tecknats mellan staden och landstinget avseende särskilt vårdkrävande personer med psykisk funktionsnedsättning och/eller missbruksproblem varierar över staden. En stadsdelsnämnd uppger att överenskommelsen förenklat samverkan med landstinget medan andra anser att överenskommelsen behöver förtydligas då den tolkas olika av parterna. Många stadsdelsnämnder anser dock att det ännu är för tidigt att utvärdera samverkansöverenskommelsen.

Ökad livskvalitet för de äldre

Uppsökande och förebyggande arbete

Samtliga stadsdelsnämnder bedriver ett uppsökande arbete i någon form. Stadsdelsnämnderna har uppsökande arbete i form av exempelvis skriftlig information, telefonkontakt, hembesök och/eller möjlighet att delta i informationsträffar. Det uppsökande arbetet är framförallt inriktat på ensamboende och/eller makar i åldern från 65 år upp till 90 år.

Stadsdelsnämnderna bedriver ett förebyggande arbete. Flera stadsdelsnämnder har träffpunkter som är sociala mötesplatser för äldre och som har en förebyggande funktion. Östermalms

stadsdelsnämnd planerar att tillsammans med ett par andra stadsdelsnämnder öppna en träffpunkt för anhörigvårdare. Andra exempel på förebyggande arbete är:

- Brommas fallpreventionsprojekt som syftar till att minska antalet fall och fallskador bland äldre vid vård- och omsorgsboenden. Till hösten planeras ett liknande projekt inom hemtjänsten.
- Kungsholmens projekt "Värn för äldre" för äldre som blir utsatta för hot eller våld.
- Hässelby-Vällingbys samarbete med Svenska Bostäder för att komma i kontakt med äldre som behöver insatser från äldreomsorgen, men även för att förhindra att äldre av olika skäl blir uppsagda från sina hyreskontrakt.

I stort sett samtliga stadsdelsnämnder anger att de har eller kommer att införa en vaktmästarfunktion som hjälper äldre med praktiska och/eller riskfyllda vardagssysslor med syfte att förebygga bl.a. fallskador samt att fylla en uppsökande och social funktion.

Vaktmästarfunktion

Stadsdelsnämnd	Vaktmästarfunktion	Erbjuds till enskilda som är:
Kista	Ja, fr.o.m. 1 juni 2006	75 år och äldre
Rinkeby	Ja	
Spånga-Tensta	Nej	
Hässelby-Vällingby	Ja, fr.o.m. 1 juni 2006	75 år och äldre
Bromma	Ska inrätta	
Kungsholmen	Ja	75 år och äldre
Norrmalm	Ja, fr.o.m. hösten 2006	75 år och äldre
Östermalm	Ja	65 år och äldre
Maria Gamla stan	Ja	
Katarina Sofia	Ja	75 år och äldre
Enskede Årsta	Ja	
Skarpnäck	Ej klart	
Farsta	Ja, som försöksverksamhet	75 år och äldre
Vantör	Ja,	75 år och äldre
Älvsjö	Ja, fr.o.m. hösten	
Liljeholmen	Ja, som försöksverksamhet	65 år och äldre
Hägersten	Ja	65 år och äldre
Skärholmen	Ja	75 år och äldre

Genomförandeplaner

Stadsdelsnämnderna bedriver ett aktivt utvecklingsarbete för att öka graden av upprättade genomförandeplaner. Detta sker bl.a. genom utökat samarbete mellan beställare och utförare, internkontroll, uppföljning, ökat antal omprövningar av biståndsbeslut och flödesschema.

Däremot redovisar endast ett fåtal stadsdelsnämnder i vilken grad de enskilda brukarna har genomförandeplaner. Genomförandeplaner upprättas för att säkra den enskildes möjligheter att delta i planeringen av sin egen vård och omsorg utifrån biståndsbeslutet. Genomförandeplaner är även ett viktigt verktyg i utförarnas planering och beställarens uppföljning av biståndsbeslut. Med anledning av detta vill stadsledningskontoret påpeka vikten av att stadsdelsnämnderna har en uppföljningsmodell där graden av genomförandeplaner och beställningar för såväl kommunala som enskilda utförare ingår. Ett bra verktyg är att använda ett s.k. flödesschema där alla beställningar och genomförandeplaner registreras.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadsdelsnämndernas planering av om- och nybyggnad av gruppboendestäder samt utveckling av alternativa boende- och stödformer

Majoriteten av stadsdelsnämnderna har ett behov av fler gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning. I de flesta stadsdelsnämnder är detta en högt prioriterad fråga och det planeras för om- och nybyggnad av gruppboendestäder. Omoderna gruppboendestäderna har ersatts med nya.

Vissa stadsdelsnämnder planerar även för alternativa boende- och stödformer. Ett exempel är satellitlägenheter som är knutna till en gruppboendestad. Serviceboende, som består av ett visst antal lägenheter i ett bostadsområde som är anpassade till personer med funktionsnedsättning, är ett annat exempel.

Östermalms stadsdelsnämnd utreder möjligheten att starta träningsboende för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar i avvaktan på att de anvisas en egen lägenhet via bostadsförmedlingen.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd har beslutat om en förhyrning av servicelägenheter, som är inflyttningsklara hösten 2007, för personer med autismliknande tillstånd. Därutöver kommer förvaltningen att undersöka möjligheterna att starta ett stödteam för personer med Asperger syndrom.

Farsta stadsdelsnämnd har konstaterat att det finns ett behov av försökslägenheter för personer med t.ex. lindring utvecklingsstörning eller Asperger syndrom.

Samverkan mellan stadsdelsnämnderna i planering av boende- och stödformer

Stadsdelsförvaltningarna har representanter i någon av de fyra förmedlingsgrupper som ansvarar för att prioritera och förmedla bostäder med särskild service. Fördelningsgruppen träffas regelbundet och diskuterar även tänkbara projekt och ser över behovet av särskilda boenden i de olika stadsdelsområdena.

Medarbetarna

Kompetensfondens insatser

Nämnderna lämnar relativt omfattande beskrivningar av olika projekt och utbildningar som man deltagit och deltar i inom ramen för kompetensfondens arbete. De uppnådda resultaten beskrivs dels som nya kunskaper och erfarenheter som kommer verksamheten till del i det löpande arbetet, dels som utveckling av nya metoder som implementeras i det ordinarie arbetet. Många nämnder beskriver också att man utvecklat nya stödsystem, modeller eller infört IT-lösningar som effektiviserar olika insatser eller arbetsmoment. Framförallt i stadsdelsnämndernas beskrivningar är det påtagligt att de massiva utbildningsinsatserna resulterat i höjd kompetensnivå för medarbetare inom vård och omsorg.

Ökad sysselsättningsgrad

Nämndernas redovisning visar tydligt att det framförallt är inom stadsdelsnämndernas verksamheter som det finns deltidsanställda som önskar öka sin sysselsättningsgrad.

Totalt redovisar 16 stadsdelsnämnder att drygt 650 medarbetare önskar ökad sysselsättningsgrad. Nästan 500 av dessa arbetar inom förskola/skola eller äldreomsorg. Stadsdelsnämnderna anger att man erbjuder medarbetare möjlighet att öka sysselsättningsgraden så snart utrymme ges vid vakanser eller nyrekrytering. Flera nämnder arbetar också med att skapa utrymme, exempelvis genom samordning av verksamheter eller omläggning av scheman. Stadsledningskontoret kommer under hösten 2006 att, i projektform, intensifiera arbetet för att öka sysselsättningsgraden tillsammans med några stadsdelsförvaltningar.

Facknämnderna har sammanlagt redovisat att drygt 65 medarbetare önskar öka sin sysselsättningsgrad. De absolut största grupperna som önskar ökad sysselsättningsgrad finns bland medarbetare vid kultur- resp. utbildningsnämnden. Även om situationen kan vara nog så komplicerad i det enskilda fallet verkar deltidsarbete inte vara förknippat med något egentligt problem bland övriga nämnder. Exempelvis socialtjänstnämnden, som har en relativt stor grupp medarbetare

med deltidsanställning, anger att man kunnat tillfredsställa alla önskemål om ökad sysselsättningsgrad.

Lönekartläggning

Flertalet nämnder har beskrivit sitt arbete med lönekartläggning. Totalt 27 nämnder beskriver att lönekartläggningar redan görs eller kommer att göras senast vid utgången av 2006, enligt de krav som jämställdhetslagen ställer. Några nämnder anger att de genomför revideringar av olika slag av sitt lönekartlägnings- och/eller befattningsvärderingsarbete. En del är relativt nybildade och har därför ännu inte haft möjlighet att påbörja sitt lönekartlägningsarbete. Nämndernas svar visar att det alltså återstår en del arbete innan det går att säga att stadens samlade arbete med lönekartläggning helt motsvarar lagens krav.

Övertalighet

Samtliga nämnder redovisar sin övertalighetssituation under perioden. Redovisningen är den första som görs efter det nya kollektivavtalets ikraftträdande. Totalt redovisar nämnderna 116 övertaliga medarbetare. Huvuddelen, 103 medarbetare, finns inom stadsdelsnämndernas verksamheter. Många nämnder arbetar alltså med att anpassa situationen, dvs. övertalighetsförhandla medarbetare. Detta innebär att antalet övertaliga successivt kommer att öka under året allteftersom förhandlingar slutförs. En heltäckande bild av övertaligheten i staden kommer att redovisas i verksamhetsberättelsen 2006.

Kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen

Stadsdelsnämnderna beskriver hur kompetensfondens insatser på olika sätt används för att säkra och utveckla kompetensen inom äldreomsorgen. Genom satsningar på grundutbildning höjs den generella kompetensnivån i verksamheten och i olika projekt utvecklas metoder, arbetssätt och mer specialiserade kompetenser. Fokus ligger idag på kompetensutveckling och inte på försörjning. Ett antal stadsdelsnämnder beskriver ett metodiskt planeringsarbete som grundas i utvecklingssamtal och verksamhetsplanering samt en systematisk genomgång så att alla medarbetare ges grundläggande utbildning. 16 stadsdelsnämnder redovisar andelen medarbetare med grundutbildning. Nivån pendlar mellan 50 och 100 % beroende på verksamhet. Det är ett fåtal verksamheter som ligger i den undre delen av spannet. De flesta stadsdelsnämnder anger nivåer mellan 80 och 100 %. Nivåerna som nämnderna anger ligger avsevärt högre än vid tidigare motsvarande förfrågningar/mätningar.

Metoder ska utvecklas inom stadens alla verksamheter i syfte att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer

Det kan konstateras att nämnderna redovisar ett fåtal nya metoder för att utveckla arbetet för att synliggöra diskriminerande hinder och för att motverka diskriminering inom den egna organisationen.

Nämnderna redovisar främst värdegrundsarbete inom organisationen och kompetensutveckling av medarbetare i bemötandefrågor och förhållningssätt. Gemensamt för både stadsdelsnämnder och facknämnder är att flera redogör för arbetet med jämställdhets- och mångfaldsplaner som metod för att motverka diskriminering. Sju stadsdelsnämnder (Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Norrmalm, Maria-Gamla stan, Skarpnäck, Farsta och Hägersten) har uppmärksammat och utvecklat likabehandlingsplaner som samtliga skolor ska upprätta enligt lag (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Enskede-Årsta stadsdelsnämnd låter rektorerna granska varandras handlingsplaner kring mobbning och kränkande särbehandling. Östermalms stadsdelsnämnd har bildat lokala jämställdhetsråd inom förskolan. Fastighets- och saluhallsnämnden kommer att ta fram en checklista vid rekrytering så att inga sökande missgynnas och kulturnämnden beskriver bl.a. sina mångfaldsinsatser på Lava i form av teaterworkshops. Endast en nämnd, fastighets- och saluhallsnämnden, beskriver att de aktivt använder antidiskrimineringsklausulen.

Ett fåtal nämnder redovisar att de använder enkel svenska och lättläst information som metod för att brukare inte ska diskrimineras och några stadsdelsnämnder redovisar att de använder klagomålshantering och brukarenkäter som metoder för att säkerställa att brukare inte diskrimineras.

Bygga bostäder och utveckla Stockholm

Bostäder som alla kan efterfråga

Staden arbetar intensivt för att uppfylla målet att bygga 20 000 nya bostäder. För närvarande drivs cirka 350 bostadsprojekt, vilket totalt kommer att resultera i 23 000 nya bostäder.

Marknämnden redovisar att de under perioden har fattat beslut om markanvisningar för byggande av 1 048 lägenheter. Av dessa är ca 30 % hyresrätter. Under perioden 1 januari 2003 till och med 30 april 2006 har därmed 21 779 bostäder markanvisats.

Antalet markanvisningar för 2006 bedöms enligt marknämnden komma att uppgå till 3 000-3 500, men det finns risk för att de blir färre då arbetet med att genomföra planeringen för redan markanvisade projekt, och därmed säkerställandet av byggstarter, prioriteras. Det är nödvändigt att i det fortsatta arbetet kontinuerligt undanröja hinder som riskerar att fördröja byggstarterna.

Stadsbyggnadsnämnden har godkänt eller antagit 36 bostadsplaner för 5 177 lägenheter under årets första tertial. Motsvarande siffra 2005 var 37 bostadsplaner med 3 478 lägenheter. Därutöver har planer för 3 020 bostäder vunnit laga kraft under årets första tertial.

Påbörjade lägenheter

Under årets första kvartal⁴ påbörjades byggandet av 1 200 bostäder och cirka 30 % av dem är hyresrätter. Mellan 1 januari 2003 och 31 mars 2006 har därmed totalt 9 545 bostäder påbörjats⁵. Räknas därtill de ombyggnader som påbörjats, dvs. konvertering av lokaler, kontor och liknande till bostäder, blir siffran 12 177 bostäder. Räknas dessutom antalet bostäder där markarbeten är påbörjade, dvs. där aktivitet sker på plats men där ingen bottenplatta ännu är gjuten, blir siffran t.o.m. första tertialen ca 15 400 påbörjade bostäder. Stadsledningskontoret gör med anledning av detta bedömningen att det finns möjligheter att nå målet om att påbörja 20 000 nya bostäder under mandatperioden.

Stora projekt

Av de planer som antagits av stadsbyggnadsnämnden under perioden rör 34 % de s.k. stadsutvecklingsområdena; Hammarby Sjöstad, Liljeholmen och Nordvästra Kungsholmen. Större projekt i ytterstaden där planer antagits är kv. Åstorps vid Blåsut med 750 lägenheter samt stora projekt i Bagarmossen och Räcksta.

Ett hållbart trafiksystem

Stora infrastrukturprojekt

Den 3 januari började miljöavgifter/trängselskatter att tas ut inom ramen för Stockholmsförsöket. Genast uppstod en kraftig minskning av trafiken och en stor förbättring av framkomligheten. Trafikminskningen var under tertialen 22-25%. Tekniskt har försöket fungerat bra. Stadens kostnader ersätts fullt ut av staten. I januari gjorde staten en första inbetalning om 150 mnkr. Resterade ersättning från staten kommer att betalas i januari 2007. Stockholmsförsöket har minskat parkeringsintäkterna för såväl trafiknämnden som Stockholms Stads Parkerings AB, vilket dock inte ersätts av staten.

Staden medverkar i ett antal större investeringsprojekt som syftar till att utveckla infrastrukturen. Planeringsläget för flertalet av dessa projekt har inte nämnvärt förändrats under tertialet i förhållande till vad som framkom av nämndernas verksamhetsplaner.

⁴ Vid tidpunkten för tertialrapport 1 fanns endast statistik för årets första kvartal tillgänglig.

⁵ Enligt den definition som utgår från att gjutning av källargolv eller bottenplatta har påbörjats, inkl. vårdbostäder och småhus.

För Klarastrandsleden utreder trafiknämnden olika utbyggnadsalternativ inklusive tunnelförläggning. Anledningen är planerna på att överdäcka bangårdsområdet för att möjliggöra bl.a. bostadsbebyggelse.

Inom samlingsbegreppet nord-sydaxeln ingår en rad projekt som syftar till att öka trafiksäkerheten och framkomligheten genom Stockholm. I projektet ingår reparation och utveckling av Söderledstunneln, Klaratunneln, Blekholmstunneln, Centralbron och Tegelbacken samt införande av ett trafikstyrssystem.

I samband med stadens inriktningsbeslut för ombyggnad av E18 har staden tagit initiativ till överdäckning på delar av sträckan förbi Tensta och Rinkeby. Förhandlingar mellan staden och Vägverket har påbörjats med syfte att teckna ett genomförandeavtal.

Det tekniska tillståndet för Slussen är kritiskt vilket har lett till trafikomläggningar för tung trafik och extraordinära utgifter för tillfälliga förstärkningsarbeten. Staden har därför genom beslut i kommunfullmäktige påbörjat planläggning enligt plan- och bygglagen och miljöbalken för att åtgärda Slussen, antingen genom ett nybyggt bevarande eller genom en helt ny utformning. Planläggning och miljöprövning kommer i ett senare skede leda fram till vilket alternativ som är lämpligast. Om nuvarande tidplan hålls kan en byggstart ske 2009-2010 och ett färdigställande sex-sju år senare.

De detaljplaner som rör byggandet av Norra Länken är antagna i kommunfullmäktige och har efter överklagande till regeringen vunnit laga kraft under perioden. Detta innebär att de förberedande arbetena kan påbörjas under andra halvåret 2006 och förfrågningsunderlag för de större entreprenaderna kommer att skickas ut hösten 2006.

I maj 2006 undertecknades ett samarbetsavtal, som reglerar det fortsatta arbetet med Citybanan, mellan Banverket, landstinget och Stockholms stad. Samarbetsavtalet befäster den tidigare undertecknade principöverenskommelsen. Landstinget och staden är delfinansierare av stationerna och förbinder sig att aktivt verka för att Banverkets genomförande av projektet underlättas.

Planer finns för förlängning av tvärbanan i dess båda ändar. Från Alvik finns planer för förlängning i två grenar; Alvik-Kista-Helenelund och grenen Alvik-Solna. SL har beslutat att i tid prioritera Solnagrenen före Kistagrenen. Utifrån planeringsläget bör en byggstart kunna ske 2009 men med avseende på finansiering och andra frågor är tidpunkten för byggstart oklar.

Tvärbanans förlängning från Hammarby Sjöstad till Slussen är angelägen då det möjliggör ett utökat bostadsbyggande runt Henriksdalsberget. Samråd och remiss av detaljplaner är genomförda vilket innebär att för stadens vidkommande kan byggstart ske 2008. Projektet behöver dock synkroniseras med SL:s järnvägsplan och finansieringen behöver lösas. För närvarande studeras dessutom alternativa lösningar med avseende på genomförbarhet och finansiering.

Arbetet med vinterväghållning

Trots relativt stora snömängder och ihållande kyla från december till april har vinterväghållningen rapporterats fungera tillfredställande, med i flera fall färre klagomål jämfört med tidigare år. Den ihållande kylan har ställt större krav än tidigare på bortforsling av plogvallar, då den naturliga avsmältningen varit begränsad under perioden. Samtidigt har större mängder flis och sand använts än normalt, vilket resulterat i ett utdraget arbete med vårens sandupptagning i vissa områden.

Samarbetet mellan entreprenörer och stadsdelsnämnder fungerar bra. Ökad användning av GPS på entreprenörernas fordon ger större möjligheter till uppföljning och utvärdering av insatserna. Ytterligare koordinering mellan nämnder, entreprenörer, fastighetsägare och parkeringsövervakning kan dock vara eftersträvänt. Några stadsdelsnämnder har prövat att synkronisera fastighetsägarnas taksfattning med servicenattens snöröjning. Ett sådant samarbete bör kunna leda till en ytterligare förbättring av vinterväghållningen.

Flyktingmottagande

Den tillfälliga lagen om prövning av avvisnings- och utvisningsbeslut, som riksdagen beslutade om den 15 november 2005, innebär att staden kan komma att ta emot ca 3 250 personer som ska erbjudas introduktion under året. Stadsdelsnämndernas arbete har därför inriktats på att bygga

upp en organisation för att ta emot ett ökat antal flyktingar. Detta har medfört ökade kostnader för stadsdelsnämnderna men även ökade intäkter för staden i form av statsbidrag. Stadsledningskontoret föreslår i särskilt ärende möjligheten att tillfälligt förstärka stadsdelsnämndernas budget under 2006.

Med anledning av det ökade flyktingmottagandet har samarbetet fördjupats mellan stadsdelsnämnder, utbildningsnämnden och arbetsförmedlingen. Utbildningsnämnden har utökat antalet platser inom svenska för invandrare och planerar för intensifierade insatser inom rekryteringsprogrammet och förberedande yrkessvenska. Stadsdelsnämnderna och stadsledningskontoret har gemensamt uppvaktat länsarbetsnämnden för att uppmärksamma behovet av serviceinsatser och åtgärder. En arbetsgrupp har tillsatts med representanter från Stockholms stad och länsarbetsnämnden för att planera ytterligare insatser för att förkorta vägen till egen försörjning.

Program för yrkesguideverksamhet som bygger på ett gemensamt yrkesintresse hos guiden och flyktingen har påbörjats i några stadsdelsnämnder för att underlätta kontakterna med arbetslivet.

Staden har i samarbete med Integrationsverket, Migrationsverket, länsarbetsnämnden och Stockholms läns landsting anordnat olika utbildningsinsatser för den personal som stadsdelsnämnderna rekryterat för att klara det ökade flyktingmottagandet.

Plusjobb och aktivitetsgaranti

Staden har träffat överenskommelse med länsarbetsnämnden om att anställa minst 1 000 personer i plusjobb med målsättningen att minst 400 personer med ekonomiskt bistånd ska erbjudas plusjobb alternativt skrivas in i aktivitetsgarantin. Det finns också en principöverenskommelse/modell som innebär att om staden anställer personer med anställningsstöd så ska arbetsförmedlingen anvisa personer med ekonomiskt bistånd till aktivitetsgarantin. Nio stadsdelsnämnder redovisar att sammanlagt 31 personer som haft ekonomiskt bistånd har anvisats till plusjobb. Tre stadsdelsnämnder har sammantaget fått 45 personer anvisade till aktivitetsgarantin.

Stadens nämnder och bolag har redovisat att de kan ta emot ca 1 500 personer i plusjobb och göra ca 500 anställningar med anställningsstöd. För att staden ska uppfylla sin del av överenskommelsen krävs att stadens nämnder och bolag aktivt arbetar för att få fram fler anställningar.

Praktikplatser

Samtliga stadsdelsnämnder redovisar antal praktikplatser och/eller antal praktikanter. Den största delen av praktikanterna är studerande som kommer från socialhögskolan, Ersta-Sköndal högskola eller lärarhögskolan. De stadsdelsnämnder som redovisar praktikplatser/praktikanter för arbetslösa inom stadens verksamheter är Rinkeby, Hässelby-Vällingby, Bromma, Kungsholmen, Norrmalm, Enskede-Årsta, Liljeholmen, Älvsjö och Skärholmen.

Det är mycket svårt utifrån redovisningarna att få en tydlig bild av antal praktikplatser som kommer att finnas tillgängliga vid nämnderna under året.

Stadsdelsnämnderna redovisar ca 640 praktikplatser och beräknar kunna ta emot minst 2 500 praktikanter under året. Av dessa är ca 140 praktikplatser avsedda för andra än studenter.

Facknämnderna redovisar 50 praktikplatser och 130 praktikanter. Bland facknämnderna är det socialtjänstnämnden, brand- och räddningsnämnden, fastighets- och saluhallsnämnden, kommunstyrelsen, marknämnden, renhållningsnämnden, kulturnämnden och stadsbyggnadsnämnden som redovisar praktikplatser/praktikanter.

Idrottsnämnden och konsumentnämnden ställer sig positiva till att ta emot praktikanter men kan i dagsläget inte ange hur många. Överförmyndarnämnden redovisar att de idag inte har några planer på att tillhandahålla praktikplatser. Övriga har ingen redovisning om praktikplatser.

Staden redovisar sammanlagt i dagsläget ca 690 praktikplatser och beräknar att ta emot ca 3 000 praktikanter under året.

Navigatorcentra

Enligt skollagen har staden ett uppföljningsansvar för ungdomar som fullgjort sin skolplikt, som inte fyllt 20 år och som saknar sysselsättning. Staden har för detta ändamål beslutat att inrätta två navigatorcentra, Navigatorcentrum Nord respektive Navigatorcentrum Syd. Huvudman för det senare är Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd. Ett navigatorcentrum behöver vara enkelt att nå kommunikationsmässigt och Kungsholmens stadsdelsnämnd har därför fått uppdraget att starta Navigatorcentrum Nord. Etablering kommer att ske i trakten av Fridhemsplan och arbetet med att hitta lämplig lokal pågår. En projektledare är tillsatt som i nära samarbete med berörda stadsdelsförvaltningar och styrgrupp kommer att anställa övriga medarbetare.

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad

Miljöprogrammet

Under perioden har framtagandet av stadens miljöprogram för perioden 2007-2010 slutförts. Programmet kommer att föreläggas kommunfullmäktige under våren 2006.

Flertalet stadsdelsnämnder redovisar en rad åtgärder och initiativ inom de i budget 2006 prioriterade områdena upphandling, energi och avfall. Med något undantag framgår att nämnderna rutinemässigt beaktar miljöaspekterna vid upphandling av såväl varor, tjänster som entreprenader. Andelen ekologiskt producerade matvaror utgör en sektor för vilken flera stadsdelsnämnder också har etablerade uppföljningssystem. Källsortering av avfall sker vid de flesta av stadsdelsförvaltningarnas enheter eller kommer inom kort att påbörjas. Beträffande energieffektivisering och omställningen till förnyelsebar energi pågår kartläggningsarbete inom flera stadsdelsnämnder. Exempel finns också på såväl större som mindre insatser inom området. I hög grad saknas dock uppgifter om vilka mål som nämnderna antagit liksom de prognostiserade utfallen och endast i undantagsfall redovisas uppföljningsmetoderna.

Även facknämnderna redovisar en rad insatser inom de prioriterade områdena, alltifrån kartläggningar till viktiga konkreta åtgärder. I allt väsentligt saknas dock redovisningar över nämndernas specifika verksamhetsmål, metoderna för uppföljning samt de prognostiserade utfallen. Ett antal facknämnder och stadsdelsnämnder refererar, beträffande målsättningar, till särskilda miljöprogram kopplade till verksamhetsplanerna. Exempel på insatser som är under genomförande är en rad projekt inom Miljömiljarden, avtal om s.k. Grön el, miljökrav vid upphandling av varor, tjänster och entreprenader, konsumentvägledning, miljöbilar, arbete enligt olika sektorsprogram samt en rad utvecklingsinsatser inom avfallsområdet.

Miljömiljarden

Kommunfullmäktige beslutade den 2 juni 2003 att i bokslut för 2002 avsätta 1,0 mdkr för miljöinriktade insatser, som t.ex. sanering av miljöföroreningar och åtgärder som leder till att minska miljö- och hälsoproblem i framtiden. Beslut om fördelning av medel från Miljömiljarden har skett av kommunstyrelsen den 6 oktober 2004 och den 15 juni 2005. Under våren 2006 påbörjades en serie frukostseminarier samtidigt som projektportalen www.miljomiljarden.se utvecklades så att information om projekten nås genom en digital Stockholmskarta. Denna karta nås även genom www.stockholm.se. Uppföljningar pågår kontinuerligt och den senaste sammanställningen visar att 90 % av projekten beräknar klara sig inom budget, 93 % kommer att följa uppsatta mål. Miljömiljarden har tillsammans med Klimp och Handlingsprogram mot växthusgaser inlett ett samarbete med Tekniska högskolan om hur olika åtgärders reducering av växthusgasutsläpp kan redovisas.

	Beviljat belopp	Prognos T1 2006	Utfall 2005
Stockholms Stadshus AB	320,6	153,4	21,3
Stadsdelsnämnderna	39,9	26,5	10,1
KF, KS och slk	1,7	1,4	0,2
Brand- och räddningsnämnden	13,6	12,2	2,1
Fastighets- och saluhallsnämnden	2,4	0,5	1,3
Idrottsnämnden	2,2	1,8	0,4
Kyrkogårdsnämnden	1,2	1,2	0,0
Marknämnden	195,0	70,0	26,8
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	79,8	28,9	9,3
Renhållningsnämnden	134,4	26,5	4,5
Stadsbyggnadsnämnden: sbk	0,2	0,0	0,2
Stadsbyggnadsnämnden: USK	0,9	0,6	0,0
Trafiknämnden	297,4	74,1	31,3
Administration	12,0	4,5	
Summa	1 100	401,5	107,5

Totalt har kommunstyrelsen beviljat 1,1 mdkr till projekt inom Miljömiljarden. Av dessa går 768,7 mnkr till projekt inom stadsdelsnämnderna och facknämnderna. Resterande medel avser beslutade projekt som är organiserade under Stockholms Stadshus AB. Prognosen för stadsdelsnämnderna och facknämnderna visar ett totalt utfall under 2006 om 243,6 mnkr, varav investeringsutgifterna uppgår till 154,1 mnkr. Marksanering av kvarteret Lugnet på totalt 35,8 mnkr, pilotprojektet med biogasbåtar 25,1 mnkr och miljöanpassade lokaler i Älvsjö 11,1 mnkr är de enskilt största utgifterna. Ett antal projekt förekommer även inom ramen för renhållningsnämndens samt miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområden.

Agenda 21

Stadsdelsnämnderna bedriver en rad olika projekt inom ramen för Agenda 21. Ekologi, ekonomi, demokrati och sociala frågor får en lokal hantering under begreppet ”hållbar utveckling”.

Arbetet bedrivs både i projektform och genom olika informationsinsatser. Bl.a. redovisas insatser för Hållbart resande, Säker och lekvänlig skolväg, Grönskande levande gårdar och fortsatt arbete med miljödiplomering av företag. Mycket av arbetet är inriktat på barn och unga, bl.a. i form av naturvandringar. Utbildning och informationsinsatser, tillsammans med ett omfattande samarbete med organisationer och företag, är en förutsättning för ett positivt genomslag för verksamheten.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden samordnar och stöder stadsdelsnämndernas Agenda 21-arbete. Förvaltningen genomför kommunikationsinsatser och hanterar också nödvändigt kunskapsutbyte nationellt och internationellt. En samlad strategi för Agenda 21-arbetet i staden är utarbetad för antagande av kommunfullmäktige.

Samtliga stadsdelsnämnder och miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar kostnader för de aktiviteter som planeras under året med hjälp av de medel som tilldelades i budget 2006. Totalt tilldelades 27,0 mnkr till stadsdelsnämndernas Agenda 21-verksamhet. Enligt stadsdelsnämnderna prognos kommer kostnaderna att uppgå till 24,5 mnkr, varav ca 45 % utgörs av personalkostnader, 33 % kostnader för natur- och parkskötsel samt 15 % kostnader för informationsinsatser. Korrigering av prognosen har gjorts avseende kostnader för miljövänlig halkbekämpning med totalt 0,8 mnkr, där finansieringen sker genom i budget särskilt avsatta medel till de stadsdelsnämnder som berörs av försöket.

Parkplaner

Hittills har sex stadsdelsnämnder upprättat parkplaner och arbete pågår i sju stadsdelsnämnder. Övriga stadsdelsnämnder redovisar att de har skjutit fram arbetet med parkplaner till år 2007 och framåt.

Projekt "Stockholm Ren och Vacker"

Kampanjen för att påverka allmänheten att ta ansvar för en ren stad har inletts under våren med en bred uppslutning av stadens förvaltningar och bolag samt externa aktörer som t.ex. Sveriges Hotell och Restaurangföretagare, SL och fastighetsägarsammanslutningar. Vidare har ca 70 plusjobbbara anställda av Stockholm Entreprenad och ca 25 personer med anställningsstöd har anställts av stadsdelsnämnderna. I samband med att stadsdelsnämnderna genomförde sin vårstädning under vecka 17-18 pågick projektets informationskampanj.

Samverkansgruppen mot klotter arbetar med att få till stånd samordnad klottersanering samt att ta fram informationsmaterial till skolpersonal m.fl. Telefonnummer till driftcentralen inom trafikkontoret har spridits för anmälan av klotter. En enkät har skickats ut till stadsdelsnämnderna i syfte att inventera vilka extra städinsatser de planerar under året. Flertalet stadsdelsnämnder redovisar hur man arbetar med att uppnå målsättningen att sanera klotter på prioriterade objekt inom 48 timmar.

Bryta segregationen och fördjupa demokratin

Stadsdelsförnyelsen

Under det sista året som Stadsdelsförnyelsen pågår koncentrerar sig samtliga medverkande stadsdelsnämnder på att hitta former för att skapa en organisation och en beslutsstruktur där medborgarnas engagemang kan tas tillvara. De teman och sakområden som har prioriterats är likartade i alla stadsdelsnämndsområden. Satsningar på trygghet och trivsel är allra vanligast. Bred information och samarbete med föreningar har resulterat i att många medborgare arbetar mycket aktivt med sådana frågor. Andra vanligt förekommande teman är kultur, fritid, sysselsättning, demokrati och delaktighet.

Samtliga stadsdelsnämnder har startat en lång rad aktiviteter för ungdomar. Skapande av nya träffpunkter och dialogformer har bidragit till att ungdomarna har medverkat redan i planeringsfasen inför starten av olika verksamheter. Samtidigt pågår arbetet med att skapa organisationer och en beslutsstruktur där ungdomars engagemang och vilja att ta eget ansvar kan tas till vara.

Stadsdelsförnyelsen befinner sig nu i en intensiv period av avrundning; medverkande nämnder strävar efter att skapa former för att koppla satsningen till den ordinarie verksamheten.

I jämförelse med 2005 har berörda facknämnder medverkat i större utsträckning i Stadsdelsförnyelsen. Samtliga redovisar någon form av medverkan på stadsdelsnämnds-nivå. Flera facknämnder samarbetar med stadsdelsnämnderna för att utreda ett strategiskt utvecklingsarbete på lokal nivå efter 2006. Det är de berörda stadsdelsnämnderna som har samordningsansvar för att framtidsvisioner utarbetas och utvecklingsprocesser inleds på lokal nivå, men även berörda facknämnder ska utforma egna mål för sin medverkan. Denna aspekt av Stadsdelsförnyelsen behöver ständigt vidareutvecklas.

Stadsdelsnämnd	Prognos Tertialrapport 1	Summa bolagen VP 2006
Kista	20,2	8,3
Rinkeby	29,6	11,7
Spånga-Tensta	31,6	21,6
Hässelby-Vällingby	14,0	12,7
Enskede-Årsta	1,8	12,6

Skarpnäck	6,6	8,9
Farsta	26,1	16,7
Vantör	14,4	8,8
Skärholmen	41,8	4,2
Övergripande projekt/utvärdering		2,6
Summa	186,1	108,1

Stockholms stad och de kommunala fastighetsbolagen har avsatt 600,0 mnkr under perioden 2003-2006 för satsningen på Stadsdelsförnyelsen. Bolagens planerade insatser 2006 uppgår till totalt 108,1 mnkr. Stadsdelsnämnderna beräknar ett utfall på totalt 186,1 mnkr för 2006, vilket innebär att samtliga projekt kommer att klara sig inom avsatt ram för satsningen för perioden. Nämnderna har hittills periodiserat 20,9 mnkr, vilket motsvarar 11,2 % av det prognostiserade utfallet. Stadsdelsförnyelsen avslutas under 2006. Stadsdelsförnyelsen finansieras av realisationsvinster. Prognosen för realisationsvinster visar att intäkterna kommer att täcka kostnaderna för Stadsdelsförnyelsen.

Konsumentverksamheten

Konsumentvägledning

Konsumentnämnden har som huvuduppdrag att utveckla stadsdelsnämndernas lokala konsumentverksamhet och göra den mer känd för stockholmarna samt öka det utåtriktade arbetet och då särskilt till ungdomar. För att stödja stadsdelsnämndernas konsument- och samhällsväglare planeras seminarier, utbildningar och studiebesök inom konsumentområdet utifrån väglarnas uttalade behov. Nämnden anordnar regelbundna nätverksmöten med konsumentväglarna.

Samtliga stadsdelsnämnder redovisar hur de arbetar med konsumentupplysningsfrågor både vad gäller information, rådgivning och förebyggande insatser. Konsumentupplysning sker i samarbete med radio och press förutom riktad information och utbildning till framförallt grundskolor. Eleverna får i förebyggande syfte information om gällande konsumenträtt, rådande regelverk och påverkansmöjligheter utifrån elevernas egna erfarenheter och frågeställningar. För att ytterligare öka insatserna för unga inleddes i början av 2006 ett samarbete med fritidsgårdar i syfte att skapa intresse för konsumentfrågor bland dessa ungdomar.

Antalet ärenden för rådgivning har generellt ökat i jämförelse med motsvarande period förra året. Största delen av rådgivningen sker via telefon. Rådgivning sker även via besök, e-post eller Internet. En ökning har skett av frågor via Internet från framför allt ungdomar. De mest frekventa områdena rör boendefrågor, hemelektronik och telefoni.

Övriga redovisningar

Styrning, uppföljning och kvalitet

Nämndernas arbete med mål för verksamhetsområdena

Nämnderna har i tertiärrapport 1 redovisat hur de arbetar med att bryta ned kommunfullmäktiges mål till nämndnivå samt hur målen förankrats inom förvaltningen. Bakgrunden är de justeringar som gjordes i stadens ledningssystem, ILS, inför planeringen hösten 2005. Syftet var bl.a. att, genom att införa begreppet mål för verksamhetsområdet, stärka fokuseringen på stadens kärnverksamheter. Av redovisningen framgår att nämnderna inte arbetar på ett enhetligt sätt med målnedbrytningen. Vissa använder enbart stadens inriktningsmål som utgångspunkt för att formulera mål för den egna förvaltningen, andra använder sig av fullmäktiges mål för verksamhetsområdena. Några nämnder använder någon form av kombination av dessa. Ibland används istället mål från t.ex. olika styrdokument för att formulera nämndens mål. Nämndernas olika sätt att bryta ned fullmäktiges mål innebär att det blir svårt att analysera och göra sammanställningar av

huruvida de övergripande målen har uppnåtts. Slutsatsen blir att beslutet om ILS ännu inte kan sägas vara genomfört.

Nämnderna har även rapporterat hur de förankrar och följer upp kommunfullmäktiges mål. Så gott som samtliga nämnder har systematiska arbetsformer för att göra medarbetarna delaktiga i planeringen. Några nämnder har beskrivit sina arbetsformer för att integrera styrningen inom olika områden och flera nämnder har strukturerade former för resultatdialog, t.ex. i form av interna resultatkontrakt. Flera redovisar också att de arbetar för att förbättra målens mätbarhet. En samlad genomgång visar att det fortfarande finns förbättringsområden vad gäller att utveckla nämndernas arbete med styrning och uppföljning av verksamheterna.

Brukarinflytande

I tertialuppföljningen skulle nämnderna redovisa arbetet med att utveckla brukarinflytandet. Samtliga nämnder har dock i huvudsak koncentrerat sig på en beskrivning av redan existerande former för brukarinflytande. Nämnderna har genomgående systematiska metoder för vart och ett av sina verksamhetsområden för att möta brukare och samverka med brukarorganisationer. En majoritet använder också olika former av enkäter och fokusgrupper för att kartlägga brukarnas attityder och förväntningar. System för synpunkter och klagomål framhålls av många nämnder som ett viktigt instrument i kontakten med brukarna. Flera redovisar även hur slutsatserna från brukarkontakter vävs in i planering, uppföljning och förbättringsarbete. Det är även bland dessa nämnder som det främsta utvecklingsarbetet sker. En samlad genomgång visar att såväl fack- som stadsdelsnämnderna lever upp till kraven på brukarinflytande. Ett antal nämnder utmärker sig genom att ha utvecklat systematiska metoder för att ta till vara brukarnas synpunkter i planering, genomförande och uppföljning inom samtliga verksamheter.